

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การเสนอผลการวิจัย เรื่องความคิดเห็นของครูและนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมสาระสำคัญดังนี้คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอน และนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมของครูผู้สอนนักศึกษามัธยมศึกษา ที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนนักศึกษามัธยมศึกษาสายสามัญระดับ 5, สังกัดกรมสามัญศึกษา และนักศึกษามัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 มีจำนวน 24 โรงเรียน มีครูผู้สอนจำนวน 476 คน นักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1663 คน ผู้วิจัยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยเปิดตารางสำเร็จตามสูตรของ Taro Yamane (ประกอบ กรรณสูตร 2525 : 13) โดยเปิดสูตรได้ตารางที่ 500 ๙ 222 แต่ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างครูผู้สอนจริง 250 คน เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วได้คืนจำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 และผู้วิจัยเปิดสูตรได้ตารางที่ 2000 = 333 แต่ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษามัธยมศึกษาปีที่ 5 จริง จำนวน 350 คน เมื่อเก็บรวบรวม

แบบสอบถามแล้วได้คืนจำนวน 350 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่เก็บรวบรวมแบบสอบถามได้จำนวน 600 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ในเรื่อง ชื่อสถานศึกษา เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษาโดยของครูผู้สอนได้เพิ่มแบบสอบถามอีก 3 ข้อ ในเรื่อง ประสิทธิภาพการสอนนักเรียน ในระบบโรงเรียน ประสิทธิภาพการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ และสาขาวิชาที่สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ในปัจจุบัน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านทฤษฎีความรู้ ด้านเป้าหมายของการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมผู้ช่วย โดยขอหนังสือแนะนำตัวขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยเริ่มดำเนินการ เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2530 ถึงวันที่ 5 มีนาคม 2530 รวมเวลา 20 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ SPSS-X ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อคำนวณหาค่าต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ค่าร้อยละ (Percent) สำหรับข้อมูลที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม กรุงเทพมหานคร ทุกข้อทุกกระทงและทุกด้านที่กำหนดในแบบสอบถาม

3. ใช้ค่า t (t -test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมระหว่างครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5

4. ใช้วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานและทดสอบความแตกต่างทางความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่างกัน

5. ใช้การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ (Scheffe' Test for all Possible Comparioon) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ครูผู้สอนที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 250 คน เป็นผู้ชายร้อยละ 50.00 ผู้หญิงร้อยละ 50.00 เท่ากัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.4 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 89.6 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนนักเรียนในระบบโรงเรียนระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.6 และมีประสบการณ์การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ระหว่าง 1-5 ปี จำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.2 มีครูที่สอนสาขาวิชาสังคมศึกษาจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 17.6 และเป็นครูที่สอนจากสถานศึกษาโรงเรียนผู้ใหญ่ สันติราษฎร์วิทยาลัย มีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 20.0

1.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 350 คน เป็นผู้ชายร้อยละ 52.3 เป็นผู้หญิงร้อยละ 47.7 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 43.4 และเป็นนักศึกษาจากสถานศึกษาโรงเรียนผู้ใหญ่ สันติราษฎร์วิทยาลัย และโรงเรียนผู้ใหญ่ สิงห์ราชวิทยาคม คิดเป็นร้อยละ 16.3 เท่ากัน

2. ความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม

2.1 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษายุ่งใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านทฤษฎีความรู้

2.1.1 ครูผู้สอน เห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านทฤษฎีความรู้ตามข้อความในขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนสูงสุดได้แก่ มนุษย์ทุกคนต้องการเสรีภาพและอิสรภาพ โดยคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.63 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดและมีข้อที่ได้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดอีกข้อคือ มนุษย์ทุกคนต้องการความรัก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.58 นอกนั้นอยู่ในระดับมาก มีข้อที่มีคะแนนมากใกล้เคียงกันคือ มนุษย์ต้องการการยอมรับจากผู้อื่น มนุษย์ทุกคนไม่มีนิสัยเลวตั้งแต่กำเนิดแต่ความไม่ดีทั้งหลายของคนเราเกิดจากสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้อง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.34 และ 4.30 ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.20 อยู่ในระดับปานกลางคือ มนุษย์สามารถจะเป็นอะไรก็ได้ตามที่เขาต้องการจะเป็น

2.1.2 นักศึกษายุ่งใหญ่ระดับ 5 เห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านทฤษฎีความรู้ โดยรวมรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีคะแนนมากที่สุด คือ มนุษย์ทุกคนต้องการความรัก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด และมีข้อที่ได้คะแนนอยู่ในระดับมากที่สุดอีกข้อคือ มนุษย์ทุกคนต้องการเสรีภาพและอิสรภาพ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.51 นอกนั้นอยู่ในระดับมาก มีข้อที่มีคะแนนใกล้เคียงกัน คือ มนุษย์ทุกคนไม่มีนิสัยเลวตั้งแต่กำเนิด ความไม่ดีทั้งหลายของคนเราเกิดจากสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้ที่ไม่ถูกต้อง มนุษย์ทุกคนต้องการจะทำหรือคิดโดยอิสระด้วยตนเอง มนุษย์ทุกคนต้องการความเป็นใหญ่ในตนเองไม่พึ่งกับใครและมีอิสรภาพเป็นไท และคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต คือคนที่สามารถทำงานอย่างมีความสุขไม่ว่าจะทำอาชีพใด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.42, 4.18, 4.09, และ 4.00 ตามลำดับ ซึ่งจัดอยู่ในระดับมาก และข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดใกล้เคียงกัน 2 ข้อคือ มนุษย์สามารถจะเป็นอะไรก็ได้ตามที่เขาต้องการจะเป็น และมนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมความดีตั้งแต่กำเนิด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.13 และ 3.14 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ความคิดเห็นของครูและนักศึกษายุ่งใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านเป้าหมายการศึกษา

2.2.1 ครูผู้สอน เห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านเป้าหมายการศึกษา ตามข้อความในขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา โดยรวบรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ การศึกษาควรมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำศักยภาพภายในตนเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.25 ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับมากทุกข้อ มีข้อที่มีคะแนนใกล้เคียงกันคือ การศึกษาควรเป็นการเตรียมตัวเพื่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคม การศึกษาควรช่วยให้ผู้เรียนสามารถเป็นตัวของตัวเอง และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ การศึกษาควรเน้นที่การเตรียมตัวเพื่อการดำรงชีวิตควบคู่ไปกับความรู้ด้านวิชาการ และการศึกษาควรช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติของตนเอง และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.23, 4.18, 4.17 และ 4.17 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ หลักสูตรควรให้ความสำคัญกับความรู้อีกทางด้านอารมณ์ของผู้เรียนมากกว่าด้านวิชาการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.44 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2.2.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านเป้าหมายการศึกษาโดยส่วนรวมจัดอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ การศึกษาควรเป็นการเตรียมตัวเพื่อการมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขในสังคม คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับมาก มีข้อที่ได้คะแนนใกล้เคียงกันคือ การศึกษาควรช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ธรรมชาติของตนเอง และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น การศึกษาควรช่วยให้ผู้เรียนสามารถเป็นตัวของตัวเอง และเป็นส่วนหนึ่งของสังคมได้ การศึกษาควรมุ่งหมายเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถนำศักยภาพภายในตัวเองมาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม และการศึกษาควรเน้นที่การเตรียมตัวเพื่อการดำรงชีวิตควบคู่ไปกับความรู้ด้านวิชาการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.16, 4.15, 4.12 และ 4.10 ตามลำดับ จัดอยู่ในระดับมากส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ หลักสูตรควรให้ความสำคัญกับความรู้อีกทางด้านอารมณ์ของผู้เรียนมากกว่าด้านวิชาการ คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.46 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

2.3 ความคิดเห็นของครู และนักศึกษามหาวิทยาลัยผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านกระบวนการเรียนการสอน

2.3.1 ครูผู้สอน เห็นว่าการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้าน

กระบวนการ เรียนการสอน ตามข้อความ ในขอบ เขตของตัวแปรที่ศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ การเรียนการสอนที่คิดจะเกิดขึ้นได้ ต่อเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย และอารมณ์ความรู้สึก คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.37 ซึ่ง อยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับมาก มีข้อที่มีคะแนน ใกล้เคียงกันคือ การเรียนการสอนที่มี ประสิทธิภาพ ควรสอดคล้องกับความสนใจและใฝ่รู้ของผู้เรียน การเรียนการสอนควรมีจุดมุ่งหมาย ที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ให้สูงขึ้น ครูควรสามารถทำให้วิชาที่สอนสนุกสนานและมีชีวิตชีวา เพื่อให้เกิดความพอใจแก่ผู้เรียน ครูผู้สอนควรรู้จักปัญหาของเด็กแต่ละคนและสามารถทำให้เด็ก เข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาด้วยตนเอง และในระหว่างการเรียนการสอนครูควรมีอารมณ์ขัน เพื่อแสดงมิตรภาพต่อผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.23 , 4.11, 4.07, 4.06 และ 4.04 ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ไม่ควรมีการให้รางวัลและการลงโทษ ในขณะที่มีการเรียนการสอน เพราะจะก่อให้เกิดการอิจฉาริษยาต่อกัน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.7 อยู่ใน ระดับปานกลาง

2.3.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เห็นว่า การเรียนการสอนตามแนวปรัชญา

มนุษยนิยมด้านกระบวนการ เรียนการสอน โดยส่วนรวมจัดอยู่ในระดับมาก เช่นกัน แต่เมื่อพิจารณา เป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดคือ การเรียนการสอนควรมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ให้สูงขึ้นคิด เป็นค่าเฉลี่ย 4.22 ซึ่งอยู่ในระดับมาก นอกนั้นอยู่ในระดับมาก เช่นกันมีข้อที่ได้คะแนน ใกล้เคียงกันคือ การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพควรสอดคล้องกับความสนใจ และใฝ่รู้ของผู้เรียน การเรียนการสอนควรมีวิชาให้เลือกหลาย ๆ วิชาตามความสนใจและความ ถนัดของผู้เรียน ครูควรสามารถทำให้วิชาที่สอนสนุกสนานและมีชีวิตชีวา เพื่อให้เกิดความพอใจแก่ ผู้เรียน การเรียนการสอนที่คิดจะเกิดขึ้นได้คือเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมทั้งด้านร่างกายและอารมณ์ ความรู้สึก ครูผู้สอนทำตัวให้เป็นมิตรที่ดีกับผู้เรียน ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมหลาย ๆ แบบเพื่อให้ผู้เรียน ได้เลือกเรียน ในสิ่งที่ตนสนใจ และเห็นว่าจะจะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของตนมากที่สุด และการเรียน การสอนจะต้องกระตุ้น ให้ผู้เรียน เป็นตัวของตัวเองมากที่สุด เพื่อให้ค้นพบและรู้จักตนเองคิด เป็นค่า เฉลี่ย 4.14, 4.12, 4.08, 4.06, 4.01 และ 4.00 ตามลำดับจัดอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อ ที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ ครูผู้สอนควรทำตัวให้เสมอภาคกับผู้เรียนคิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.26 ซึ่งจัดอยู่ใน

ระดับปานกลาง

2.4 ความคิดเห็นของครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามุขยนิม คำนการวัดและประเมินผล

2.4.1 ครูผู้สอนเห็นว่า การเรียนการสอนตามแนวปรัชญามุขยนิม คำนการวัดและประเมินผล ตามข้อความในขอบเขตของตัวแปรที่ศึกษา โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุด ได้แก่ ความสำเร็จในการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียน เข้าใจโลก เข้าใจชีวิตและเข้าใจตัวเองดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับมากนอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อที่ได้คะแนนใกล้เคียงกันคือ การวัดความสำเร็จในการเรียนรู้ควรเป็นเรื่องของผู้เรียนจะตัดสินใจด้วยตนเอง การเลื่อนชั้นของผู้เรียนไม่ควรตัดสินโดยการสอบแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วย และผลการเรียนรู้ควรขึ้นอยู่กับความพอใจของครูและผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.48, 3.32 และ 3.21 ตามลำดับ จัดอยู่ในระดับปานกลาง และมีข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ การเลื่อนชั้นของผู้เรียนควรมีการตัดสินใจร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.12 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

2.4.2 นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เห็นว่าการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามุขยนิม คำนการวัดและการประเมินผล โดยส่วนรวมจัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดคือ ความสำเร็จในการเรียนการสอนจะทำให้ผู้เรียน เข้าใจโลก เข้าใจชีวิต และเข้าใจตัวเองดีขึ้น คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.98 ซึ่งอยู่ในระดับมาก และมีข้อที่มีคะแนนอยู่ในระดับมากอีกข้อคือ การวัดความสำเร็จในการเรียนรู้ควรเป็นเรื่องของผู้เรียนจะตัดสินใจด้วยตนเอง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.53 นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง มีข้อที่ได้คะแนนใกล้เคียงกันคือ การเลื่อนชั้นของผู้เรียนควรเป็นการตัดสินใจร่วมกันระหว่างครูกับผู้เรียน และผลการเรียนรู้ควรขึ้นอยู่กับความพอใจของครูและผู้เรียน คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.23 และ 3.19 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนข้อที่มีคะแนนน้อยที่สุดคือ การเลื่อนชั้นของผู้เรียนไม่ควรตัดสินโดยการสอบแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรให้ผู้เรียนได้ตัดสินใจด้วย คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.11 ซึ่งจัดอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามุขยนิม

3.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 พบว่าความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านเป้าหมายการศึกษา ด้านกระบวนการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 พบว่าความคิดเห็นของครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านทฤษฎีความรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way Analysis of Variance)

เพื่อทดสอบสมมติฐานและทดสอบความแตกต่างของความคิดเห็นตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษา และมีประสบการณ์การสอนต่างกัน และในกรณีที่พบว่าความแตกต่างมีนัยสำคัญได้ใช้วิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe) ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยที่ละคู่

4.1 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านทฤษฎีความรู้ของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนแตกต่างกันพบว่าความแตกต่างของความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านทฤษฎีความรู้ระหว่างครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การสอนแต่ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านทฤษฎีความรู้แตกต่างกัน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย เป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เชฟเฟ พบว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นด้านทฤษฎีความรู้ว่า เห็นด้วยมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี โดยเฉลี่ยประมาณ 0.31 คะแนน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านทฤษฎีความรู้ไม่แตกต่างกัน

4.2 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านเป้าหมายการศึกษาของครูที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอนต่างกัน พบว่า ความแตกต่างของความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านเป้าหมายการศึกษา ระหว่างครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การสอน แต่

แต่ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านเป้าหมายการศึกษาแตกต่างกัน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เซฟเฟ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไปมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นด้านเป้าหมายการศึกษาว่า เห็นด้วยมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และครูที่ไม่เคยมีประสบการณ์ทางการสอน โดยเฉลี่ยประมาณ 0.34 คะแนน และ 0.71 คะแนน ตามลำดับ ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านเป้าหมายของการศึกษาว่า เห็นด้วยมากกว่าครูที่ไม่เคยมีประสบการณ์การสอน โดยเฉลี่ยประมาณ 0.51 คะแนน ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านเป้าหมายการศึกษาไม่แตกต่างกัน

4.3 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านกระบวนการเรียนการสอนของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่างกันพบว่า ความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านกระบวนการเรียนการสอน ระหว่างครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การสอน แต่ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านกระบวนการเรียนการสอนแตกต่างกัน ซึ่งจากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ เซฟเฟ พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านการเรียนการสอนว่า เห็นด้วยมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์การสอนโดยเฉลี่ยประมาณ 0.62 คะแนน และ 0.52 คะแนน ตามลำดับ ส่วนครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านกระบวนการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4.4 จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ด้านการวัดและประเมินผลของครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนต่างกัน พบว่า ความแตกต่างของความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านการวัดและประเมินผล ระหว่างครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ไม่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์การสอน ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน และครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมด้านการวัดและประเมินผลไม่แตกต่างกัน เช่นกัน

อภิปรายผล

ผลของการวิจัยในครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญควรมานำอภิปราย ดังนี้

1. ด้านสภาพทั่วไปของครูผู้สอน

จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า ครูผู้สอนร้อยละ 44.4 มีอายุระหว่าง 31-35 ปี และร้อยละ 28.8 มีอายุระหว่าง 36-40 ปี ทำให้มองเห็นภาพของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ที่ประกอบด้วยคนหนุ่มสาว หรือคนที่อยู่ในวัยกำลังทำงานมากกว่าจะเป็นภาพของคนที่คร่ำคริอยู่กับงานเก่า ๆ

ถ้าพิจารณาประเด็นด้านระดับการศึกษาจะเห็นได้ว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 89.6 และระดับสูงกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 2.0 แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนที่จะสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ใต้นั้นต้องมีระดับการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี ส่วนครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี เป็นครูสอนวิชาชีพ

ถ้าพิจารณาประเด็นด้านประสบการณ์การสอนจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนนักเรียนในระบบโรงเรียนระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 51.6 ครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป มีร้อยละ 26.8 และครูที่มีประสบการณ์การสอนระหว่าง 1-5 ปี มีร้อยละ 27.6 ส่วนครูที่ไม่เคยสอนนักเรียนในระบบโรงเรียน ไม่มีเลยแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนที่จะสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ใต้นั้นต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอนในระบบโรงเรียนมาก่อน และในประเด็นประสบการณ์การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่ครูผู้สอนมีประสบการณ์การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ระหว่าง 1-5 ปี มีถึงร้อยละ 51.2 และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ระหว่าง 6-10 ปี มีร้อยละ 34.4 ส่วนครูที่ไม่เคยสอนนักศึกษาผู้ใหญ่มาก่อนมีเพียงร้อยละ 4.0 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนคนใดมีประสบการณ์สอนนักศึกษาผู้ใหญ่มาก่อนมักจะได้รับ การยอมรับให้เป็นผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ต่อไป ในขณะที่ครูผู้สอนที่ไม่เคยมีประสบการณ์สอนนักศึกษาผู้ใหญ่มาก่อนมักจะไม่ค่อยได้รับการยอมรับให้เป็นครูสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ หรือถ้ามีก็เป็นจำนวนน้อย

2. สภาพทั่วไปของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5

จากผลการวิจัยที่ปรากฏว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 15-20 ปี มีร้อยละ 43.4 และอายุระหว่าง 21-25 ปี มีร้อยละ 41.7 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 ส่วนใหญ่อยู่ในวัยหนุ่มสาวที่ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียน ส่วนผลการวิจัยที่ปรากฏว่ามีนักศึกษาผู้ใหญ่อายุระหว่าง 36-40 ปี มีร้อยละ 1.1 และอายุ 40 ปีขึ้นไป ร้อยละ 1.4 นั้น แสดงว่าถึงแม้จะมีอายุมากแค่ไหนก็สามารถที่จะศึกษาหาความรู้ ในโรงเรียนผู้ใหญ่ซึ่งเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้

3. ด้านความคิดเห็นโดยส่วนรวม เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม

จากผลการวิจัยพบว่า ทั้งครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมอยู่ในระดับมาก โดยส่วนรวมจะนึกถึงเพียงด้าน การวัดและประเมินผลเพียงด้านเดียว เท่านั้นที่ครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับ ปานกลาง แสดงให้เห็นว่าทัศนคติของครูผู้สอนและนักศึกษาผู้ใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากแนวคิดเดิม ที่เน้นให้ครูมีบทบาทสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนการสอน คือ ครู เป็นผู้ให้และนักเรียนเป็นผู้รับ มาสู่แนวคิดแบบใหม่ซึ่งเป็นแนวคิดตามแนวปรัชญามนุษยนิยมที่เน้นตัวผู้เรียน เป็นผู้มีบทบาทที่สำคัญ ที่สุด หรือที่เรียกว่าการจัดการเรียนการสอนในลักษณะของ "ผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง" (พรรณี ข. เจริญจิต 2528 : 224)

นอกจากผลการวิจัยครั้งนี้แล้วยังมีผลงานวิจัยของกมลวรรณ บงคลศิริ (2529 : -) ที่ศึกษา.. "ความแตกต่างในพฤติกรรมการสอน เด็กและผู้ใหญ่" ของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่พบว่า ครูผู้สอนจะเน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการ อภิปราย ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนให้เวลาในการศึกษาความรู้ด้วยตนเอง มีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนให้ผู้เรียนมีส่วน ในการประเมินผล การเรียนรู้ด้วย

ในประเด็นความคิดเห็นโดยส่วนรวมของครู และนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เกี่ยวกับ

การเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมนั้น จึงพอสรุปได้ว่าครูและนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 5 เห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ซึ่งจะเป็นการ เปลี่ยนภาพพจน์ใหม่ของการเรียนการสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยส่วนร่วมด้วย

4. ตัวแปรด้านระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนของครูผู้สอน

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานการวิจัยไว้ว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ การสอนต่างกันจะมีความคิด เห็น เกี่ยวกับการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมต่างกัน ทั้งนี้ โดยได้แนวความคิดในการตั้งสมมุติฐานดังกล่าว จากการคาดคะเน และจากการอ่านข้อเขียน บทความ และคำร่ำที่เกี่ยวข้อ แต่เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลสรุปออกมาทำให้แนวความคิดของ ข้อสมมุติฐานที่มีอยู่เดิมต้อง เปลี่ยนแปลงตาม ประเด็นของแต่ละตัวแปรดังนี้

ตัวแปรด้านระดับการศึกษา ผลจากการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน และถึงแม้ว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีประสบการณ์การสอนต่างกันหรือไม่ก็ตามก็มีความ คิดเห็น เกี่ยวกับการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาไม่เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งทำให้ขัดแย้งกับเชียรศรี วิวิธศิริ (เชียรศรี วิวิธศิริ 2527 : 102) ที่กล่าวว่า ระดับการศึกษามีผลทำให้สติปัญญาและ ความคิดเห็นของบุคคลแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยในด้านนี้ทำให้ทราบว่า ไม่ว่าจะบุคคลจะมีระดับการศึกษาในระดับ ไດ้ก็มีความคิด เห็น เกี่ยวกับการ เรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมได้ใกล้เคียงกัน

ตัวแปรด้านประสบการณ์การสอน จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าตัวแปรด้าน - ประสบการณ์ การสอนของครูมีอิทธิพลทำให้ระดับความคิดเห็นแตกต่างกัน กล่าวคือ จากผลการ วิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การสอน 6-10 ปี และครูที่มีประสบการณ์การสอน 10 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นด้านทฤษฎีความรู้ ด้านเป้าหมายการศึกษา และด้านกระบวนการ เรียนการสอน เห็นด้วยมากกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอน 1-5 ปี และครูที่ไม่เคยมีประสบการณ์

การสอนมีเพียงด้านการวัดและประเมินผลเท่านั้นที่พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน แสดงว่าตรงกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน จะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยมแตกต่างกัน ซึ่งตรงกับที่เชียรศรี วิวิธศิริ (เชียรศรี วิวิธศิริ 2527 : 102-107) กล่าวไว้ว่า ประสบการณ์มีผลทำให้สติปัญญาและความคิดเห็นของบุคคลต่างกัน หากบุคคลใดมีประสบการณ์มากก็ย่อมมีสติปัญญาและความคิดเห็นแตกต่างจากบุคคลที่มีประสบการณ์น้อยและยังมีประสบการณ์และการเรียนรู้มากเท่าใดก็เป็นการพัฒนาสติปัญญามากเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นเพียงการศึกษาความคิดเห็น ในลักษณะเชิงเหตุผลที่ควร จะเน้น หรือเป็นหลักการความเชื่อทางปรัชญา ดังนั้นผลที่ได้จึงเป็นความรู้พื้นฐานที่ควรจะนำไปสู่การวิจัย ด้านภาคปฏิบัติต่อไป หรืออย่างน้อยก็ควรจะนำไปสู่ข้อคิดเห็น ในการจัดการเรียน การสอนนักศึกษาผู้ใหญ่ในทุกระดับต่อไป ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ควรมีการจัดฝึกอบรมและสัมมนา เกี่ยวกับแนวความคิดทางด้านปรัชญามนุษยนิยม ทั้งด้านทฤษฎีความรู้ เป้าหมายการศึกษา หลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัด และการประเมินผลให้แก่ครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่
2. ควรทำการศึกษาศักยภาพการสอนของครูผู้สอนนักศึกษาผู้ใหญ่ให้มากขึ้น เพื่อหาข้อบกพร่องที่ควรแก้ไข การศึกษาดังกล่าวสามารถทำได้โดยใช้กรอบทฤษฎีตามแนวคิดของ นักการศึกษามนุษยนิยม ที่เป็นที่ยอมรับกันแล้ว เช่น บัลคอม โนลส์ และ คาร์ล โรเจอร์ส เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม กับ ผลสัมฤทธิ์ตามวิธีสอนอื่น ๆ ของนักศึกษาผู้ใหญ่ทุกระดับ
4. การทำวิจัย เรื่องการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม ในครั้งต่อไป น่าจะใช้วิธีการเข้าไปสัมผัสกับสภาพความเป็นจริง โดยการเข้าไปสังเกตโดยตรง แล้วรายงานผล ตามสภาพความเป็นจริงที่พบเห็น ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าน่าจะได้ผลการวิจัยที่เป็นจริงมากกว่าการใช้

แบบสอบถาม เป็น เครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูล

5. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามแนวปรัชญามนุษยนิยม เพื่อ
มุ่งปรับปรุงและพัฒนาพฤติกรรมและบุคลิกภาพของผู้เรียน ในระดับต่าง ๆ